

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

REPORTS OF THE IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES"

м. Харків, 21–22 жовтня 2021 р.

Харків
2021

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашинік В. О. – д-р філос. наук, професор

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Вельш В. – габілітований д-р філос. наук, професор

Даніліян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О. А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С. О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Петрушов В. М. – д-р філос. наук, професор

Соломніков І. В. – канд. екон. наук, ст. викладач

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 9 від 22.09.2021 р.)

Л 93 Людина, суспільство, комунікативні технології : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. 21–22 жовтня 2021р. / відп. за випуск Н. В. Алексєєнко. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2021. 340 с.
ISBN 978-617-7927-79-1

УДК 740+656+338

Друкується в авторській редакції

ISBN 978-617-7927-79-1

© Авторський колектив, 2021

О СУЩНОСТИ И ХАРАКТЕРИСТИКАХ «КОРОНО-КРИЗИСА» И ГЛУБИННЫХ ИЗМЕНЕНИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

Кризисы – явление, присущее любой социально-экономической системе. Они имеют разные причины, размеры, локализацию, соответствующую теоретическую классификацию и способы преодоления.

Нынешний глобальный системный кризис, переживаемый миром на протяжении как минимум двух десятилетий – это кризис капитализма. Вхождение в его финальный этап, значительно ускоряющий переход к посткапитализму, происходит под действием «пандемии «COVID-19»», поэтому назовем условно этот этап «короно-кризисом».

«Короно-кризис» имеет свои особые черты, отличающие его от всех предыдущих кризисов.

Экономике и обществу во всемирном масштабе были нанесены три удара. Они состояли в: принудительном закрытии производств; пребывании в условиях неопределенности и дезорганизации сложившихся связей и отношений; принудительной изоляции людей и пандемии страха.

Бизнес, экономика и общество в целом закономерно оказались в состоянии неготовности к подобного рода испытанию.

И если первые два удара часть бизнеса смогла выдержать и преодолеть, третий – имеет далеко идущие и не очень предсказуемые последствия т.к. связан с психикой человека и социальными процессами массовой психической эпидемии.

В мировой социально-экономической системе под влиянием короно-кризиса, проявились и (или) усилились разрушительные тенденции. Это:

- значительное сокращение микро- и малого бизнеса;
- резкое повышение значимости транснациональных компаний, особенно гигантов цифрового бизнеса и тех бизнесов, которые связаны с ним;
- нарастание разрывов между бедными и богатыми странами, между разными социальными группами и не только по имущественному критерию, но и по возможности получить качественное образование и медицинское обслуживание;

- рост уровня безработицы, во всех ее формах и особенно скрытой безработицы;
- сжатие среднего класса;
- активная цифровизация не только бизнес-процессов, но и социально-культурных процессов;
- дифференциация компаний и предпринимателей по принципу соблюдения социальной ответственности;
- повышение необходимости нравственно и социально ответственного управления социально-экономическими процессами и ведения бизнеса при значительном возрастании рисков несоблюдения правил этики бизнеса по отношению ко всем заинтересованным сторонам, в т.ч. этики экономических отношений в цифровой среде.

Более того, короно-кризис запустил и (или) ускорил определенные глобальные и глубинные, возможно, необратимые процессы, которые переводят капитализм в посткапитализм? К ним необходимо отнести:

- постепенное уничтожение национального государства и переход к управлению на наднациональном уровне;
- принципиальное изменение финансовой системы (отказ от наличных денег и переход к цифровым «деньгам»);
- ужесточение социального контроля, а также контроля ресурсов;
- уничтожение образования и переход к дистанционным формам псевдообразования для большинства;
- массовый переход к дистанционным формам работы;
- глубокое и массовое погружение человечества в виртуальный мир с необратимыми последствиями изменения сознания личности и общества.

Почему эти процессы ведут к построению новой социально-экономической системы и в чем ее отличие от знакомого нам капитализма?

Основными факторами производства в старых системах считали труд, природу и капитал. Но существует также четвертый фактор производства, от которого зависит эффективность использования трех вышеперечисленных. Это - культурно-исторические силы народа или его духовно-нравственный капитал, фактор, выделяемый лишь в рамках восточнославянской школы экономической мысли. Этот капитал - культура народа, его нравственность, черты характера, в т.ч. коллективизм или индивидуализм, трудолюбие, предприимчивость, бережливость и т.д..

Для перехода в новую систему этот четвертый фактор производства должен разрушиться или мутировать. Для этого то, что формирует его на

уровне локальних цивілізацій і національних держав, т.е. освіта, виховання, ЗМІ, поведінка лідерів, а також наука, також повинно бути під контролем ТНК і транснаціональних структур управління.

Тоді в новій системі головним фактором виробництва (назовемо його інформаційно-психологічним фактором) будуть інформація, в т.ч. дані про населення, і змінена свідомість соціума.

Фактори виробництва в умовах посткапіталізму змінюються і на рівні підприємств, бізнесу. Місце основних фондів займають платформи. Власники платформ задають правила гри, т.к. вони володіють інформацією (даними), в т.ч. здійснюють алгоритмізацію і програмування поведінки користувачів платформ.

Все це і пояснює активний процес цифровізації, що служить технологічною основою переходу до посткапіталізму.

КОРОЛЬОВА Н. А., к.т.н., доцент

КАМЕНЄВ О. Ю., керівник Центру НПП ПДО к.т.н., доцент

Український державний університет залізничного транспорту

Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

За своєю суттю глобалізація економіки є новою інтеграційною сходинкою інтерналізації світового господарського життя. Глобалізаційні процеси розпочалися, в першу чергу, як економічне явище через інтенсифікацію виробничо-господарських зв'язків, розвиток транспортної інфраструктури, торгівлі, формування єдиних фінансових ринків та ін. В інших сферах діяльності глобалізація скоріше розглядається як посилення взаємовпливу держав.

Інформаційні технології в умовах глобалізації економіки стають каталізатором процесів інтеграції виробництва, охоплюючи всі сфери життя людини. І багатовимірний процес створення та розповсюдження інформації формує принципово новий рівень інформаційного впливу на суспільство. В таких умовах сучасні держави стають локальними одиницями влади в глобальній системі, і саме через інформаційні технології посилюється та прискорюється вплив на цінності суспільства, культурну самобутність країн, концепції та стратегії їх розвитку.

ЗМІСТ

Привітальна промова ректора Українського державного університету залізничного транспорту С. Панченка	3
Привітальна промова проректора з наукової роботи Українського державного університету залізничного транспорту Г. Ватулі	4
СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
АБАШНІК В.О. Володимир Чучмарів (1898–1978) як дослідник філософії Спінози	5
АБАШНІК У.В. Геерт Кайль та аналітична філософія в Німеччині	11
АНДРУЩЕНКО В.П. Академічна мобільність як запорука ефективності вищої освіти	15
ГРИНЬОВА Д.А. Антикітерський корабель: історія дослідження	19
ГУЖВА А.А. «Етика Авраама»: назустріч комунікативному розуму	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Соціально-економічні наслідки пандемії COVID-19 для українського суспільства	25
ДАНІЛ'ЯН В.О., ВОРОБІЙОВА А.А., НАГОРНА А.Є. Актуальні проблеми філософської науки в добу глобалізації	28
ДАХНІЙ А. Й. Феномен «позитивно-прекрасної людини» у сучасному світі у контексті екзистенційних мотивів романів Ф. Достоєвського	30
ЗАГОРУЛЬКО О.А. Еволюція поглядів Євгена Чикаленка щодо вирішення аграрного питання в Російській імперії	40
КОММЕДАЛ О. Johan Galtung's theory of structural violence and peaceful transformation of conflicts	45
ЛЮБІВИЙ Я.В. Рефлексія як механізм відтворення та конструювання ідентичності: цивілізаційний аспект	47
ПАВЛОВ В.І., АГУЛОВ В.В. Г.-Г. Гадамер: герменевтичний метод як «універсальний аспект філософії»	52
ПЕТРУШОВ В.М. Людвіг Вітгенштайн і його «логіко-філософський трактат» (до 100-річчя виходу у світ)	59
САБАДУХА В.О. Метафізична теорія особистості як відповідь на глобальні виклики	65

**ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС
ТА ВИКЛИК ЛЮДСЬКИМ ЦІННОСТЯМ**

ЛЕБЕДЕЄВ В. О. Чи є масова культура аморальною?	177
НОВИКОВ Б.В. От Фукуямы до Фукусимы: свободное изложение раздумий о философии с прикусом сарказма и иронии	179
РАССОХА І.М. Глобальна катастрофа пізнього дріасу як причина переходу людства до технологічного прогресу	185
ПАНКОВ Г. Д. Сакральная мотивація духовного травмирования в християнском дискурсе	186
ТОЛСТОВ І.В., СМОЛЯНОВ М.С. Концепція легітимного панування М. Вебера	190
ЦИГАНОВСЬКА Н.В., ГОНЧАР В.В., БАТУЛІН Д.С. Фізична активність як засіб зняття психоемоційної напруги	192
ЦЮРХЕР М. Потрійна користь гуманітарних наук у світі, де домінує техніка	195
ШАПОВАЛ В.М. Человеческая цивилизация на пути к новой технологической реальности: возможности и риски	199

СЕКЦІЯ ІІ. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА ПРАВОНАВСТВА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
В УМОВАХ ГЛОБІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ**

ГРИЦЕНКО Н.В. Принципи соціально-економічного партнерства при взаємодії різних видів транспорту	202
ДЕРГОУСОВА А.О., СИВОЛОВСЬКА О.В. Нова парадигма споживацької поведінки в умовах пандемії	204
ЗАЙЦЕВА І. Ю. Вдосконалення стратегії внутрішньоденної торгівлі ф'ючерсними контрактами	206
КОМПАНИЕЦ В. В. О сущности и характеристиках «коронно-кризиса» и глубинных изменениях социально-экономической системы	209
КОРОЛЬОВА Н. А., КАМЕНЄВ О. Ю. Особливості глобалізаційних процесів економіки в умовах розвитку інформаційних технологій	211
MALYNOVSKA O. Methods of manipulating indicators of accounting (financial) records	213
ПІДОПРИГОРА І.В., КОВАЛЬОВА Д.А. Інноваційний розвиток залізничного транспорту України	216

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 21–22 жовтня 2021 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Умов. друк. арк. 19,76. Наклад 120 прим. Замов. № 1019/9-21.

Видавництво ТОВ «ДІСА ПЛЮС»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд. 154. Тел. (057) 768-03-15,
e-mail: disadruk@gmail.com

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2400000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail:bookfabrik@mail.ua